

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

ROČNE SPRETNOSTI - IZDELOVANJE NAKITA IN OSEBNO DOPOLNILNO DELO

DELAVNICA, 14.5.2009

Barbara Klinar

Jesenice

OSEBNO DOPOLNILNO DELO

Splošno

V 7. členu Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC) so naštetje dejavnosti oziroma dela, ki se ne štejejo za delo na črno. To so: medsebojna sosedska pomoč, delo v lastni režiji, nujno delo, humanitarno, karitativno, prostovoljno in dobrodelno delo in **osebno dopolnilno delo**. Osebno dopolnilno delo je obravnavano v 12. členu ZPDZC, podrobneje pa v Pravilniku o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo (Uradni list RS, št. 30/02, v nadaljevanju: pravilnik).

Kaj se šteje za osebno dopolnilno delo

Za osebno dopolnilno delo se šteje, kadar posameznik osebno sam opravlja dela, ki so naštetja v prilogi 1, ki je sestavni del pravilnika. Seznam del, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, je razdeljen v točki A in B.

V točki A so naštetja dela pomoči v gospodinjstvu in njim podobna dela, nabiranje in prodaja gozdnih sadežev in zelišč ter druga manjša dela (občasna pomoč v gospodinjstvu in pomoč pri vzdrževanju stanovanja, hiše, počitniške hiše in podobno, vzdrževanje pripadajočih zunanjih površin ter delo na kmetiji, občasno varstvo otrok in pomoč starejšim, bolnim in invalidom na domu, izdelovanje različnih izdelkov, ki jih je možno izdelovati na domu pretežno ročno ali po pretežno tradicionalnih postopkih na primer spominki, dekorativni predmeti, tradicionalna orodja, posoda, glasbila, sveče, razni drugi galanterijski predmeti in izdelki, predmeti za osebno uporabo ipd. ter prodaja teh izdelkov, nabiranje in prodaja gozdnih sadežev in zelišč, mletje žita ter žganje apna in oglja na tradicionalen način, občasno lokalno vodenje skupin in posameznikov ter prevozi na tradicionalen način).

V točki B je kot delo, ki se šteje za osebno dopolnilno delo, opredeljeno izdelovanje izdelkov domače in umetne obrti ter prodaja izdelkov domače in umetne obrti, ki so izdelani iz gline in keramike, stekla, volne, bombaža, lana, konoplje in drugih naravnih vlaken, šibja, ličja, trsja, slame, lesa, živil, voska, naravnega usnja, kovin in kamna.

Pogoj, da se izdelava izdelkov domače in umetne obrti iz navedenih materialov šteje za osebno dopolnilno delo, je predhodno pridobljeno pozitivno mnenje strokovne komisije Obrtne zbornice Slovenije, da je določen izdelek predmet domače in umetne obrti. Izdelki domače oziroma umetne obrti morajo biti označeni z nalepko ali obešanko z napisom, da je to izdelek domače ali umetne obrti. Strokovna komisija Obrtne zbornice v skladu s 15. členom Obrtnega zakona (Uradni list RS, št. 40/04-ObrZ-UPB1, 117/06-ZDavP2) redno preverja kakovost izdelkov domače in umetne obrti, ki so v prodaji, in ob dvomu o izpolnjevanju meril ponovno uvede postopek za oceno izdelka.

Postopek priglasitve, sprememb in prenehanja opravljanja osebnega dopolnilnega dela

Posameznik, ki želi opravljati osebno dopolnilno delo, mora opravljanje osebnega dopolnilnega dela pred začetkom priglasiti upravni enoti, na območju katere ima stalno oziroma začasno prebivališče. Priglasitev osebnega dopolnilnega dela se opravi na obrazcu iz priloge 2, ki je sestavni del pravilnika.

Če je priglasitev napačna ali nepopolna, upravna enota pozove posameznika, naj priglasitev dopolni v 8 dneh. Če posameznik priglasitve v tem roku ne dopolni, se šteje, da jo je umaknil.

Če je priglasitev popolna, vpiše upravna enota posameznika, ki želi opravljati osebno dopolnilno delo, v 8 dneh po prejemu popolne priglasitve v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo, in mu o tem v nadaljnjih 8 dneh izda potrdilo.

Posameznik mora priglasitev sprememb ter priglasitev prenehanja opravljanja osebnega dopolnilnega dela opraviti v 8 dneh od spremembe oziroma prenehanja opravljanja osebnega dopolnilnega dela.

Upravna enota v 8 dneh obvesti tržni inšpektorat, inšpektorat za delo, prometni inšpektorat in pristojni davčni urad o vpisu priglasitve, ali spremembe in o izbrisu posameznika, ki opravlja osebno dopolnilno delo.

Pogoji za opravljanje osebnega dopolnilnega dela

Posameznik lahko opravlja osebno dopolnilno delo, dokler so izpolnjeni naslednji pogoji:

- osebno dopolnilno delo je določeno v pravilniku;
- posameznik je pri pristojni upravni enoti vpisan v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo;
- letni prihodki iz naslova opravljanja tega dela ne presegajo minimalne letne plače v Republiki Sloveniji iz preteklega leta (za leto 2008 je znašala 6.798,36 €). Podatke o letnem prihodku že med letom spremlja davčni urad, pri katerem je posameznik vpisan v davčni register.

Posameznik, ki opravlja osebno dopolnilno delo, mora pristojnemu davčnemu uradu do desetega v mesecu po preteku vsakega trimesečja (do 10. aprila za obdobje od januarja do vključno marca, do 10. julija za obdobje od aprila do vključno junija ...) dostaviti podatke o doseženih prihodkih iz preteklega trimesečja na obrazcu iz priloge 3, ki je sestavni del pravilnika.

V podatkih o doseženih prihodkih morajo biti navedeni skupni znesek prihodka in posamezni zneski, številke in datumi računov, ki so bili izstavljeni za opravljeno osebno dopolnilno delo.

Če posameznik ne dostavi podatkov o doseženih prihodkih, mu davčni urad postavi dodatni rok 8 dni za dostavo navedenih podatkov. Če zavezanec tudi v dodatnem roku ne dostavi podatkov, davčni urad v 8 dneh po preteku dodatnega roka o tem obvesti upravno enoto.

Davčni urad v 8 dneh obvesti upravno enoto tudi o letnih prihodkih, ki presegajo znesek minimalne letne plače v Republiki Sloveniji iz preteklega leta.

Izdajanje računov

V skladu s 5. členom pravilnika mora posameznik, ki opravlja osebno dopolnilno delo, za vsak posamično opravljen promet blaga, proizvodov oziroma storitev izdati račun v najmanj dveh izvodih, od katerih en izvod prejme kupec.

Račun mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- zaporedno številko;
- priimek in ime ter prebivališče in davčno številko izdajatelja;
- kraj in datum izdaje;
- specifikacijo opravljene storitve oziroma dobavljenega blaga ali proizvodov in storitev z mersko enoto in ceno;
- podpis izdajatelja računa.

Posameznik, ki opravlja osebno dopolnilno delo, mora kopije računov hraniti 10 let.

Obdavčitev osebnega dopolnilnega dela

Podatki o doseženih prihodkih iz naslova opravljanja osebnega dopolnilnega dela se uporabljajo le za spremljanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje osebnega dopolnilnega dela in ne za ugotavljanje davčnih obveznosti, zato mora **posameznik zagotoviti podatke o prejemkih, kakor to predpisujeta**

Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06; v nadaljevanju: ZDoh-2) in **Zakon o davčnem postopku** (Uradni list RS, št. 117/06; v nadaljevanju: ZDavP-2).

Dohodki iz osebnega dopolnilnega dela se obravnavajo kot dohodki iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2.

V skladu s prvim odstavkom 38. člena ZDoh-2 vključuje dohodek iz drugega pogodbenega razmerja vsak posamezen dohodek za opravljano delo ali storitev.

Po določbi četrtega odstavka 41. člena ZDoh-2 je davčna osnova od dohodka iz prvega in drugega odstavka 38. člena tega zakona vsak posamezen dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini 10 % dohodka. V skladu z devetim odstavkom 127. člena ZDoh-2 se akontacija dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja izračuna in plača od davčne osnove po stopnji 25 %. Akontacijo dohodnine izračuna in plača plačnik davka (izplačevalec dohodka) kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom dohodka iz zaposlitve, kakor to določa prvi odstavek 283. člena ZDavP-2. Plačniki davka so v skladu z 58. členom ZDavP-2 pravna oseba oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, samostojno opravlja dejavnost, ki izplača dohodek, od katerega se v skladu z ZDavP-2 ali z zakonom o obdavčenju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj.

Poleg 10 % normiranih stroškov je mogoče uveljavljati tudi dejanske stroške prevoza in nočitev v zvezi z opravljanjem dela ali storitev: priznajo se na podlagi dokazil (računov) največ do višine, ki jo na podlagi 44. člena ZDoh-2 določi vlada. Višino stroškov je vlada določila z Uredbo o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo (Uradni list RS, št. 140/06). Kakor to določa 289. člen ZDavP-2, lahko davčni zavezanec dejanske stroške uveljavlja v napovedi za odmero dohodnine, razen nerezidenta, ki jih lahko uveljavlja v sedmih dneh od izplačila dohodka s pisnim zahtevkom pri pristojnem davčnem organu.

V skladu z 2. členom Pravilnika o obrazcih za obračun davčnih odtegljajev ter o načinu in rokih predlaganja obrazcev davčnemu organu (Uradni list RS, št. 138/06) morajo plačniki davka na dan izplačila dohodkov davčnemu organu predložiti obračun davčnih odtegljajev v skladu z Navodili za izpolnjevanje obrazcev, ki so Priloga 1 tega pravilnika. Za obračun davčnih odtegljajev od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja plačniki davka predložijo obrazec REK-2, ki je Priloga 5 navedenega pravilnika.

Če dohodek iz drugega pogodbenega razmerja (dohodek iz osebnega dopolnilnega dela) izplača oseba, ki ni plačnik davka, ugotovi akontacijo dohodnine od dohodka iz zaposlitve davčni organ na podlagi napovedi davčnega zavezanca. Zavezanec mora pri pristojnem davčnem organu po določbi 288. člena ZDavP-2 napoved vložiti do desetega dne v mesecu za pretekli mesec. V napovedi uveljavlja tudi dejanske stroške prevoza in nočitve na podlagi dokazil.

Napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve - dohodek iz drugega pogodbenega razmerja (obrazec MF-DURS, obr. DOHZAP, št. 2) je priloga Pravilnika o obrazcih za napovedi za odmero akontacije dohodnine in o obrazcih za napovedi za odmero dohodnine od dohodka iz kapitala (Uradni list RS, št. 138/06).

Na podlagi te napovedi davčni organ izda odločbo o višini akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve v petnajstih dneh od dneva vložitve napovedi.

Izbris iz seznama zavezancev

Upravna enota izbriše posameznika iz seznama zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo:

- po prejemu obvestila davčnega urada, da je **zavezanec presegel omejitve zneska letnega prihodka za opravljanje osebnega dopolnilnega dela** (znesek minimalne letne plače v Republiki Sloveniji iz preteklega leta);
- po prejemu obvestila davčnega urada, da **posameznik tudi v naknadno postavljenem roku ni dostavil podatkov o doseženem prihodku iz naslova osebnega dopolnilnega dela za pretekle tri mesece**;
- **ob prigrasitvi prenehanja opravljanja osebnega dopolnilnega dela.**

Upravna enota obvesti posameznika o opravljenem izbrisu v 8 dneh od prejema obvestila davčnega urada oziroma prigrasitve prenehanja opravljanja osebnega dopolnilnega dela.

Kazenske določbe

Na podlagi petega odstavka 15. člena ZPDZC je za posameznika, ki opravlja dejavnost oziroma delo in ni vpisan ali priglasi, kakor to določa zakon, predvidena globa od 208,65 EUR do 1.877,82 EUR. Poleg globe pa se mu lahko izreče tudi varstveni ukrep odvzema predmetov, ki so bili uporabljeni pri prekršku.

Na podlagi 21. člena ZPDZC se lahko posamezniku poleg navedenih kazni izreče tudi prepoved samostojnega opravljanja dejavnosti ali del, in to za dobo od treh mesecev do enega leta.

Posamezniku tujcu, ki stori katerikoli prekršek po ZPDZC, se lahko poleg globe izreče sankcija izгона tujca iz države v trajanju od enega do petih let.

Pravne podlage

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. [12/07-UPB1](#))
- Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku prigrasitve teh del (Uradni list RS, št. [30/02](#))

http://www.durs.gov.si/si/osebno_dopolnilno_delo/osebno_dopolnilno_delo_pravne_podlage/